

YENİ TRUMP DÖNEMİNDE BATILI SİYASİ HRİSTİYANLIK

Mehmet Oğuzhan TULUN

Analist

Bu yazı ilk olarak AVİM tarafından 20 Mart 2025te yayınlanmış [İngilizce bir makalenin](#) Türkçe çevirisidir.

Donald Trump'ın Amerika Birleşik Devletleri Başkanı olarak ikinci kez seçilmesi, ABD'de "siyasi Hristiyanlık" olarak adlandırılabilir olgunun Amerikan siyasetinde iyice kök salmaya başladığı bir döneme denk gelmiştir. Siyasi Hristiyanlık farklı kişiler için farklı anlamlar çağrıştırabilir, ancak bu yorum yazısı bağlamında söz konusu terim alenen siyasi mesaj yaymak için geleneksel Hristiyanlık öğretilerinin kötüye kullanılması anlamına gelmektedir. Hristiyanlığın bu şekilde kötüye kullanılması kaçınılmaz olarak dışlayıcı toplumsal sonuçlar doğurmaktadır. "Hristiyan milliyetçiliği ise ABD bağlamında bu tanımla örtüşen, gündemde olan ve giderek daha fazla geçerlilik kazanan bir ideolojidir.

Hristiyan milliyetçiliği geçmişte yayınladığımız bir makalede detaylandırılan karmaşık bir ideolojidir[1], ancak burada da hakkında kısa bir tanımlama yapılmasında yarar vardır: Hristiyan milliyetçiliği, Amerikan ulusunun Hristiyanlık tarafından tanımlandığı ve devletin bu durumu muhafaza etmek için etkin adımlar atması gerektiği inancıdır. Hristiyan milliyetçileri Hristiyanlığın kamusal alanda ayrıcalıklı bir konuma sahip olması gerektiğini savunmakta ve tüm uluslardan insanları Hristiyanlığa döndürme konusundaki Hristiyan görevini vurgulamaktadırlar. Söz konusu ideoloji esasen iç siyasete odaklanıyor olsa da, başka halklara din değiştirtme konusundaki Hristiyan görevine yapılan vurgu ciddi bir art niyete işaret etmektedir.

Trump'ın ilk başkanlık döneminde ve ikinci dönem seçim kampanyası sırasında Hristiyan milliyetçilerin desteğini toplamaya çalıştığına şüphe yoktur. Dindarlık açısından Trump nasıl tanımlanırsa tanımlansın, Hristiyan milliyetçiliği ile ilişkili çevreler Trump'ı "Tanrı'nın yıkım güllesi"[2] olarak görmektedir. Söz konusu çevreler Trump'ın Hristiyan milliyetçiliğinin siyasi gündemini topluma acımasızca dayatacağını ve bunun ABD'de ve ötesinde birtakım değişikliklere sebebiyet vereceğini savunmaktadırlar. ABD süper güç konumunda olduğu için küresel akımlara yön verme yeteneğine sahiptir. Trump bağlamında bu, dünya çapında siyasi Hristiyanlığın çeşitli biçimlerini (örneğin Hristiyan milliyetçiliği) benimseyen çevrelerin cesaretlendiği ve artık kendi gündemlerini çevrelerine hevesle dayatmaya çalıştıkları anlamına gelmektedir.[3] Bu ise siyasi Hristiyanlığın, Batıda

cihatçı İslamcılık olarak tanımlanan olgunun zıt yönden dengi haline dönüşmesine sebep olmuştur.

Bu tutum sıklıkla insanları galeyana getiren siyasi söylemlere vesile olmaktadır. Bunun örnekleri arasında "sinsi" Müslüman göçmenler yüzünden Hristiyan Batı'nın İslam tarafından kuşatma altında olduğu ve Kuzey Amerika ve Batı Avrupa'daki beyaz Hristiyanların göçmenler lehine olan demografik eğilimler yüzünden marjinalleştirilme tehdidi altında olduğu iddiaları vardır.

Bu tutumun önemli dış politika sonuçları da vardır, örneğin "Hristiyan Avrupa'ya zulmeden Müslüman Osmanlı İmparatorluğu'nun" mirasçısı olan Türkiye'ye karşı tarihi bir düşmanlık beslenmektedir. Bu geçmişte kapsamlı bir şekilde ele aldığımız[4], iyi belgelenmiş bir konudur ve Türkiye'nin Batılı müttefikleriyle olan ilişkilerinin seyrini her daim (olumsuz yönde) etkilemiştir. Türkiye'nin Batılı müttefikleri ne yazık ki Türkiye'ye güvenilmeyen ve istenmeyen, ama uzak tutulamayacak kadar da önemli olan bir yabancı muamelesi yapmaktadırlar.

Dış politika sonuçları için bir diğer örnek, şu anda Filistinlileri yok etmek istediklerini alenen beyan eden savaş çığırtkanı Yahudi üstünlükçüleri[5] tarafından yönetilen İsrail'e verilen sarsılmaz destektir, zira Hristiyan köktendincileri İsraili daha güzel bir Yahudi-Hristiyan geleceğin habercisi olarak görmektedirler. İsrail'in en azından açıkça savaş suçları işlediğine dair ciddi bulgular olmasına rağmen, Hristiyan köktendinciler ve onların çıkarlarına hizmet eden Batılı siyasetçiler, İsrail'in Hamas'a karşı yürüttüğü operasyonlarda sergilediği davranışlarının hâlâ kabul edilebilir olduğunu iddia etmektedirler. Ancak bu inkârcı söylem, Batı'nın "demokrasi ve insan haklarının kalesi" olduğu iddiasına yıkıcı darbeler indirmektedir.

Çifte standartlarla dolu bu paranoyak, saldırgan ve yıkıcı zihniyet, ne yazık ki Batı'daki popülist akımlardan nemalanmaya çalışan birçok Batılı siyasetçi tarafından benimsenmiş durumdadır.

Siyasi Hristiyanlığın Batı dünyasında kök salışı, Türkiye'yi baş düşmanları olarak kabul eden (hem Ermenistan'daki hem de Diaspora'daki) Ermeni gruplar ve ortakları tarafından yakından izlenmektedir. Nitekim son zamanlarda Ermenistan'ın Türkiye ve (onun kardeşçe ilişkiler içinde olduğu) Azerbaycan'a yönelik durumunu, Müslüman komşuları tarafından yok olma tehdidi altında olan ve sürekli mağdur edilen Hristiyan ulus olarak çerçeveleyen yayınların sayısında gözle görülür bir artış olmuştur.[6]

Bu yayınların odak noktası, Güney Kafkasya'da Azerbaycan'ın Eylül 2023'te tamamıyla geri alarak işgalden kurtardığı toprak parçası olan Karabağ'dır. Söz konusu yayınlar özetle ABDyi ve Avrupa Birliği'ni "Hristiyan Ermenistanı" korumak için Güney Kafkasya'ya müdahale etmeye çağırmakta, ancak bunu yaparken de Ermenistan'ın Karabağ'ı 30 yıl boyunca işgal etmiş olduğu gerçeğini tamamen göz ardı etmektedirler. Somut bir örnek vermek gerekirse, Karabağ'daki lağvedilmiş ayrılıkçı Ermeni yönetiminin yetkilileri şu anda Azerbaycan'da yargılanmaktadır. Bahsi geçen yayınlarda yazılanların gerçek olduğu varsayılsa, eski Karabağ Ermenisi yetkililerinin masum oldukları ve ezelden beri Ermenilere ait olmuş topraklarda Hristiyan kardeşlerinin geçimini sağlamaya çalışmaktan

başka bir kabahatleri olmadığı düşünülebilir. Ancak gerçekte Karabağ tarihi olarak çok etnikli/dinli yapıya sahip bir bölge olmuştur ve hukuken Azerbaycan'a aittir. Dahası, Azerbaycan'da yargılanan Karabağ Ermenisi yetkililer, Azerbaycanlılara karşı etnik temizlik ve katliamlar yapmış ve yaklaşık 30 yıl boyunca Azerbaycan'ın topraklarını ve doğal kaynaklarını yasadışı olarak sömürmüş bir yönetimi idare etmişlerdir.[7] Bu sebeplerden ötürü Karabağ Sorununu dini açıdan çerçevelemek hem yanıltıcı hem de tehlikeli, dolayısıyla da art niyetli bir girişimdir.

Siyaset uğruna dinin araçsallaştırılması hakkında yapılan küresel tarihsel incelemeler, bu yöntemin ilgili tüm taraflar için çatışma doğurduğunu her daim ortaya koymuştur. Batılı kamuoyunun siyasi Hristiyanlığın hem iç hem de dış politika belirlenmesinde özünde hatalı ve tehlikeli bir yaklaşım olduğunun çok geç olmadan farkına varmasını umuyoruz. Geleceğe yönelik en doğru ve sağlıklı yol, dünyayı olgulara ve bağlama uygun şekilde incelemekten ve komşularla kazan-kazan çözümlerine vurgu yapan laik bir yaklaşımı benimsemekten geçmektedir.

*Resim: [The Atlantic](#)

[1] Mehmet Oğuzhan Tulun, Hristiyan Milliyetçiliğinin Yükselişi, *Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM)*, Analiz No: 2022/33, 15 Aralık 2022, <https://avim.org.tr/tr/Analiz/HRISTIYAN-MILLIYETCILIGININ-YUKSELISI>

[2] Stephanie McCrummen, The Army of God Comes Out of the Shadows, *The Atlantic*, January 9, 2025, <https://www.theatlantic.com/magazine/archive/2025/02/new-apostolic-reformation-christian-movement-trump/681092/>

[3] Örnek için bakınız: Elodie Guéguen, Pierre-Edouard Stérin, le milliardaire au service des droites extrêmes, *Radio France*, February 22, 2025, <https://www.radiofrance.fr/franceinter/podcasts/secrets-d-info/secrets-d-info-du-samedi-22-fevrier-2025-3617308> ; Brett Murphy and Anna Maria Barry-Jester, Trump Official Destroying USAID Secretly Met With Christian Nationalists Abroad in Defiance of U.S. Policy, *ProPublica*, February 15, 2025, <https://www.propublica.org/article/usaids-peter-marocco-state-department-bosnia-serbia-diplomacy-trump-foreign-policy>

[4] Mehmet Oğuzhan Tulun, Batı Dünyasında Yükselen İslamofobi Ve Türk-Ermeni Uyuşmazlığı, *Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM)*, Analiz No: 2019/1, 11 Şubat 2019, <https://avim.org.tr/tr/Analiz/BATI-DUNYASINDA-YUKSELEN-ISLAMOFOBİ-VE-TURK-ERMENI-UYUSMAZLIGI>

[5] Mehmet Oğuzhan Tulun, İsrail: Soykırım Mağduru Soykırım Faili Mi Oldu?, *Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM)*

, Analiz No: 2024/1, <https://avim.org.tr/tr/Analiz/I%CC%87SRAI%CC%87L-SOYKIRIM-MAGDURU-SOYKIRIM-FAILI-MI-OLDU>

[6] Örnekler için bakınız: Stephan Pechdimaldji, Trump can do what Biden failed to do with Armenia, *The Christian Post*, February 21, 2025, <https://www.christianpost.com/voices/trump-can-do-what-biden-failed-to-do-with-armenia.html> ; Բաց նամակ-հրատապ կոչ՝ աշխարհի քրիստոնյաներին. Հանուն մեր ընդհանուր հավատքի՝ աջակցե՛ք հայ գերիների ազատ արձակմանը, *168.am*, March 10, 2025, <https://168.am/2025/03/10/2180278.html> ; Michael Rubin, Its Make or Break for Christians Under Siege. Is Trump Ready?, *Middle East Forum*, January 9, 2025, <https://www.meforum.org/mef-online/its-make-or-break-for-christians-under-siege-is-trump-ready> ; Letter from the Armenian Assembly of America (AAA) addressed to the President of the United States Donald J. Trump, dated March 14, 2025, <https://files.constantcontact.com/9b598982701/51742672-5f48-42e3-8cce-cc018bf36b8b.png> ; Paul Polman, The moral price of our energy: Armenias Christians and Catholic conscience, *The Catholic Herald*, March 17, 2025, <https://thecatholicherald.com/the-moral-price-of-our-energy-armenias-christians-and-catholic-conscience/> ; Christian Leaders Letter to President Trump Calls for Urgent Action on 24 Christian Hostages, *Christian News Wire*, March 11, 2025, <https://www.christiannewswire.com/christian-leaders-letter-to-president-trump-calls-for-urgent-action-on-24-christian-hostages/> ; Գերագույն Հոգևոր Խորհրդի ժողովը հայտարարում է տարածել, *168.am*, March 12, 2025, <https://168.am/2025/03/12/2181375.html> ; Punished for helping his fellow Armenian Christians, *ChurchTimes.co.uk*, <https://www.churchtimes.co.uk/articles/2025/14-march/comment/opinion/punished-for-helping-his-fellow-armenian-christians>

[7] Mehmet Oğuzhan Tulun, KARABAĞ ANLATISINI KONTROL ETME MÜCADELESİ: ERMENİ SİVİLLERİN GÜVENLİĞİNE KARŞI AZERBAJCAN DEVLETİNİN EGEMENLİĞİ, *Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM)*, Analiz No: 2023/22, 10 Ekim 2023, <https://avim.org.tr/tr/Analiz/KARABAG-HAKKINDAKI-ANLATIYI-KONTROL-ETME-MUCADELESİ-ERMENI-SIVILLERIN-GUVENLIGI-ILE-AZERBAJCAN-DEVLETLETININ-EGEMENLIGI-KARSI-KARSIYA>

Yazar Hakkında :

Mehmet Oğuzhan Tulun AVİM'de Analist olarak görev yapmaktadır. Çalışmaları Doğu Avrupa, Kafkasya, Asya, Türk-Ermeni ve Türkiye-Ermenistan ilişkileri, uluslararası suç ve tarih çalışmalarıyla ve din ile siyaset arasındaki etkileşime odaklanmaktadır.

Atıfta bulunmak için: TULUN, Mehmet Oğuzhan. 2026. "YENİ TRUMP DÖNEMİNDE BATILI SİYASİ HRİSTİYANLIK." Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM), Yorum No.2025 / 34. Nisan 18. Erişim Mayıs 13, 2026. <https://avim.org.tr/tr/Yorum/YENI-TRUMP-DONEMINDE-BATILI-SIYASI-HRISTIYANLIK>

Süleyman Nazif Sok. No: 12/B Daire 3-4 06550 Çankaya-ANKARA / TÜRKİYE

Tel: +90 (312) 438 50 23-24 • **Fax:** +90 (312) 438 50 26

 @avimorgtr

 <https://www.facebook.com/avrasyaincelemelerimerkezi>

E-Posta: info@avim.org.tr

<http://avim.org.tr>

© 2009-2025 Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM) Tüm Hakları Saklıdır